

Сірко

Українська народна казка

В одного чоловіка був собака Сірко – дуже старий. Хазяїн бачить, що з нього нічого не буде, що він до хазяйства нездатний, і прогнав його від себе. Цей Сірко никає по полю; коли це приходять до нього вовк та й питає:

- Чого ти тут ходиш?

Сірко йому :

- Що ж, брате, прогнав мене хазяїн, а я ходжу тут.

Тоді вовк йому каже:

- А зробить так, щоб тебе хазяїн ізнов прийняв до себе?

Сірко відповідає:

- Зроби, голубчику, я вже таки чимсь тобі віддячу.

Вовк каже:

- Ну, гляди: як вийде твій хазяїн із жінкою жать, і вона дитину положить під копою, то ти будеш близько ходити коло того поля – щоб я знав, де те поле, - то я візьму дитину, а ти будеш забирати у мене ту дитину, - тоді неначе я тебе злякаюсь та й пущу дитину.

У жнива той чоловік і жінка вийшли у поле жать. Жінка положила свою маленьку дитину під копою, а сама і жне коло чоловіка. Коли це вовк біжить житом, та за ту дитину – і несе її полем. Сірко за тим вовком. Догоняє його.

А чоловік кричить:

- Гидж-га, Сірко!

Сірко якось догнав того вовка і забрав дитину: приніс до того чоловіка та й отдав йому. Тоді той чоловік війняв із торби хліб і кусок сала та й каже:

- На, Сірко, їж, - за те, що не дав вовкові дитини з'їсти!

Ото увечері ідуть із поля, беруть і Сірка. Прийшли додому, чоловік і каже:

- Жінко, вари лишень гречані галушки та сито їх салом затовчи.

Тільки що вони ізварилися, він садовить Сірка за стіл та й сам сів коло його і каже:

- А сип, жінко, галушки, там будем вечерять.

Жінка і насипала. Він Сіркові набрав у полумисок; так уж йому годить, щоб він не був голодний, щоб він часом гарячим не опікся!

Ото Сірко і думає: «Треба подякувати вовкові, що він мені таку вігоду зробив».

А той чоловік, діждавши М'ясниць, віддає свою дочку заміж. Сірко пішов у поле, знайшов там вовка та й каже йому:

- Прийди у неділю увечері до города мого хазяїна, а я тебе зазву у хату та віддячу тобі за те, що ти мені добро зробив.

Ото вовк, діждавши неділі, прийшов на те місце, куди йому Сірко сказав. А в той самий день у того чоловіка було весілля. Сірко війшов до його та й увів у хату і посадив його під столом. Ото Сірко на столі взяв пляшку горілки, м'яса доволі і поніс під стіл. А люди ту собаку бить.

Чоловік каже:

- Не бийте Сірка: він мені добро зробив, то я йому добро буду робить, поки його й віку.

Сірко, що найсмачніше на столі лежить, бере та подає вовкові. Обгодував і упоїв так, що вовк не витерпів та каже:

- Буду співать!

Сірко каже:

- Не співай, бо тут тобі буде лихо! Лучче я ще тобі подам пляшку горілки, та тільки мовчи!

Вовк як випив ту пляшку горілки, та каже:

- Отеперь уже буду співать!

Так як завиє під столом... Тоді деякі люди повтікали з хати, а деякі хотіли бити вовка. А Сірко і ліг на вовкові, наче хоче задушити. Хазяїн каже:

- Не бийте вовка, бо ви мені Сірка уб'єте». Він сам йому раду дасть – ось не займайте!

Ото Сірко вивів вовка аж на поле та й каже:

- Ти мені добро зробив, а я тобі! Та й розпрощались.

1. Перегляньте слова у словнику.

невдатний	_____
никати	_____
дати	_____
злякатися	_____
торба	_____
галушки	_____
вечеряти	_____
годити	_____
опектися	_____
дякувати	_____
найсмачніше	_____
лихо	_____
втікати - повтікати	_____

дати раду _____
займати _____
розпрощатися _____

2. Дайте відповіді на питання.

1. Чого хазяїн прогнав Сірка від себе?

2. Кого зустрів Сірко у полі?

3. Яке пропонування зробив йому вовк?

4. Який план був у вовка?

5. Сірко послухався вовка? Що вони зробили?

6. Як хазяїн повертався до Сірка після того? Як він йому годив?

7. Сірко подякував вовкові? Куди він його зазвав?

8. Де сидів вовк у хаті, коли у хазяїна було весілля?

9. Як Сірко частував вовка?

10. Чого вовк вирішив співати?

11. Як люди віднеслись до його співанки?

12. Сірко урятував вовка?

3. Додайте відповідні слова у правильних формах.

У _____ чоловіка був _____ Сірко -
_____ старий, що _____ нічого не буде, що він до
хазяїства _____, і _____ його від _____. Цей Сірко
_____ по полю, коли це _____ до _____ вовк.

У жнива той _____ та жінка _____ у поле жать.
Жінка _____ свою _____ дитину _____, а
_____ і жне коло _____. Коли це вовк _____ житом, та за ту
_____ - і несе _____ полем. Сірко _____
вовком. _____ його. А чоловік _____: -Гидж-га,
Сірко!

4. Додайте необхідні прийменники у речення.

1. Хазяїн бачить, що Сірко ___ хазяїства нездатний.
2. Як вийде твій хазяїн ___ жінкою жать і вона дитину положить _____ копою, то я візьму дитину.
3. Жінка і жне _____ чоловіка.
4. Я тебе зазву у хату та віддячу тобі _____ те, що ти мені добро зробив.
5. Сірко увів його у хату та і посадовів _____ столом.

5. Поставте слова в дужках у правильні форми.

1. Хазяїн бачить, що _____ (він) нічого не буде.
2. Цей Сірко никає _____ (поле).
3. У жнива той чоловік та жінка вийшли _____ (поле) жать.
4. Вовк несе дитину _____ (поле).
5. Сірко приніс _____ (дитина) _____ (той чоловік).
6. Він садить Сірка _____ (стил).
7. Треба подякувати _____ (вовк).
8. Я тебе зазову _____ (хата) та віддячу _____ (ти) за те, що ти _____ (я) зробив.
9. Сірко і ліг _____ (вовк).
10. Сірко вивів _____ (вовк) аж _____ (поле).

6. Використовуючи текст, перекажіть казку у непрямі мові.

7. Знайдіть та випішіть різні дієслова руху у казці. Поясніть значення цих дієслів (наприклад, «приходить»)

8. Біля кожного дієслова випішіть прийменник, з яким це дієслово вживається.

9. Знайдіть у тексті дієприслівники.

10. Знайдіть дієслов у наказовому способі (imperative). Складіть список усіх дієслів з тексту та повторіть формування дієслів у наказовому способі.

11. Складіть речення з поданими нижче виразами та словами.

1. Видячити кому-небудь

2. часом не зробити чого-небудь,

3. зробити вигоду

4. поки ого (її) віку

5. дати раду кому-небудь.
